

Universitatea Babeș- Bolyai
Facultatea de Teologie Ortodoxă
Școala Doctorală „Isidor Todoran”

Creația cea nouă în Hristos în viziunea Apostolului Pavel

Profesor coordonator:

Pr. Prof. Univ. Dr. Tofană Stelian

Doctorand:

Pr. John (Majed) Shama

Cluj-Napoca

2019

Cuprins

Dedicație	5
Listă de abrevieri	7
Preliminarii	10
1. Stadiul actual al cercetării	13
2. Introducere: Înțelesul termenului κτισις	19
3. Creația în Vechiul Testament. O nouă perspectivă	26
a) Crearea primului om, vechiul Adam	26
b) Scopul zidirii omului	39
c) Creația înainte de Întrupare	40
d) Noul Adam	44
e) Hristos unește întreaga creație, inclusiv omenirea	64
4. Noua Creație în Hristos	67
a) Relația și legătura dintre univers și Omenire	70
b) Iisus Hristos ca „psiholog”	74
c) Iisus ne împărtășește bucuria și Își arată Pronia Sa	87
d) Noua Creație dă un nou sens suferinței	90
1. Viziunea Sf. Ap. Petru cu privire la suferință în prima sa epistolă..	92
5. Noua Creație reflectată în Epistolele pauline	94
a) Viziunea Sf. Ap. Pavel în 2Cor. 5, 17	97
1. Noua Creație în 2Cor. 5, 17 și Isaia 43, 18 – 19	101
b) Viziunea Sf. Ap. Pavel asupra Noii Creații în Epistola către Galateni..	117
c) Viziunea Sf. Ap. Pavel asupra Noii Creații în Ro. 8, 18-25	137
6. Înstrăinarea de Dumnezeu	146
7. Cunoașterea Lui Dumnezeu prin comuniunea cu El	158
8. Îndumnezeirea – scopul vieții omului	171
a) Introducere	171
b) Principalul scop al vieții omului	180
c) Progresul moral este unicul scop al vieții omului?	193

d) Pocăința (μετάνοια) – ca punct de plecare în procesul de îndumnezeire	199
e) Prefacerea spirituală	210
f) Lumina Necreată a Lui Dumnezeu	217
g) Lucrarea Dumnezeirii în a doua Epistolă a Sf. Ap. Petru	270
9. Misiunea bisericii în raport cu Noua Creație a lui Gristos și îndumnezeirea omului	273
a) Botezul și rolul apei în Noua Creație	281
b) Spovedania și Euharistia	293
c) Ascetismul.....	297
Concluzii	302
Bibliografie	308

Rezumat

Cuvinte cheie: Noua creație, scop, Iisus Hristos, îndumnezeire, Vechiul Adam, Noul Adam, omenire, lumina necreată

Obiectivul principal al acestei lucrări este acela de a identifica scopul vieții omului pe pământ, motivul existenței sale; lucrarea de față este o încercare de a înțelege gândurile profunde ale lui Dumnezeu, scopul pentru care El l-a creat pe om. Dumnezeu l-a creat pe om pentru un scop foarte important care este „Iubirea”. În această teză, ne propunem să abordăm modalitățile prin care Dumnezeu Își manifestă iubirea față de om, modul în care El relaționează cu omul, pentru a-l ajuta să atingă scopul pentru care acesta a fost creat de la bun început. Omul a fost creat cu un scop sfânt, acela de a trăi împreună cu Creatorul său într-o dragoste și bucurie veșnică. Întrucât omul a zădărnicit planul lui Dumnezeu în Grădina Raiului, prin Întruparea Domnului Isus Hristos, Dumnezeu din dragostea lui față de om a oferit omenirii o a doua șansă, o nouă oportunitate de a ajunge la desăvârșire.

Ideea principală a lucrării de față este aceea că Dumnezeu îl conduce pe om către asemănarea cu Isus Hristos. Odată ce omul a atins acest nivel spiritual înalt sau a făcut cel puțin un efort sincer pentru a înțelege sau chiar pentru a atinge acest obiectiv, el poate realiza îndumnezeirea ca dar de la Dumnezeu. Acest Sfânt Har este dat omului ajutându-l să atingă scopul pentru care a fost creat încă de la zidirea lumii, când această idee a apărut pentru prima dată în gândurile lui Dumnezeu.

Cu toate că Sf. Ap. Pavel nu a folosit cuvântul „îndumnezeire” în niciuna dintre scrierile sale, am căutat să argumentăm faptul că toate învățăturile sale sunt străbătute de ideea că scopul final al Noii Creații în Hristos este acela de a ajunge la sfințenie. De altfel, lucrarea de față dovedește că aceasta este învățătura Mântuitorului Iisus Hristos și a Apostolilor, învățătura Sfinților Părinți ai Bisericii și învățătura pe care Biserica o păstrează până în zilele noastre.

Capitolul introductiv tratează sensul termenului „κτισις” și modul în care a fost folosit în Sfânta Scriptură; pe lângă aceasta, este abordată distincția dintre crearea

Primului om - Adam cel vechi și reînnoirea creației prin Isus Hristos. La început, Dumnezeu a creat pe Adam de la zero, din nimic, din țărână și aceasta trebuie înțeleasă ca o „creație nouă”, în opoziție cu un lucru care nu există; dar după Întruparea lui Isus Hristos, Dumnezeu a creat „Om nou” în sensul reînnoirii creației Sale.

Apostolul Pavel subliniază faptul că fiecare dintre aceste eforturi este o creație nouă în Hristos, cu mențiunea că Iisus Hristos nu îl creează pe om din nimic, ci El schimbă omul existent într-un om nou, într-o creație nouă. Astfel, Iisus Hristos recrează sau reînnoiește omul. În continuare, teza compară noua creație atât din dublă perspectivă: a Vechiului Testament și a Noului Testament.

Al treilea capitol îl compară pe Vechiul Adam cu Noul Adam, discută calitățile Vechiului Adam, scopul pentru care acesta a fost creat, așteptările lui Dumnezeu de la el, acțiunile și greșelile sale, precum și consecințele păcatului primordial.

Teza prezintă creația înainte de Întruparea Domnului Isus Hristos, cu defectele ei datorate căderii lui Adam în păcat și a eșecului omului de a-și atinge scopul principal al vieții sale pe pământ. De vreme ce imaginea lui Dumnezeu din Adam cel vechi a fost distorsionată, Vechiul Adam a devenit incapabil să se unească cu Creatorul său, și astfel să ajungă la îndumnezeire. Dumnezeu a susținut și a acționat în mod repetat pentru reînnoirea lui Adam. Mai mult, sunt subliniate beneficiile întrupării lui Iisus Hristos, rezultatul acestei întrupări în raport cu întreaga creație și importanța Noului Adam.

Iisus Hristos, ca „Om nou”, reasează omenirea pe calea cea Sfântă; El este Omul așa cum ar fi trebuit să fie acesta de la bun început. El este reprezentantul omenirii în fața lui Dumnezeu. Astfel, fiecare om poate alege să fie reprezentat de Isus Hristos - Noul Adam, de Adam cel vechi sau să fie reprezentat de el însuși.

Pentru a fi ucenicii Lui Hristos, este nevoie de o viață trăită după poruncile și învățătura Sa. Pentru a sublinia acest lucru, Hristos cuprinde în El însuși întreaga omenire și creație, fie ea însuflețită sau nu.

În capitolul patru sunt prezentate atributele lui Hristos ca Cel care cuprinde în persoana Sa întreg universul. Din acest punct de vedere, teza prezintă legătura dintre omenire și univers precum și nivelul de corelație dintre cele două.

Acest capitol asociază lucrarea lui Hristos în raport cu întreaga omenire cu cea a unui psiholog care reînnoiește și reconstruiește tot ceea ce păcatul a distrus în sufletul omului. Ca urmare a păcatului, omul și-a creat o imagine distorsionată despre Dumnezeu, cu puternice repercursiuni asupra sufletului său, a modului său de a gândi, a comportamentului, a capacității de a vedea lucrurile, de a analiza anumite evenimente sau gânduri.

În acest sens, Îl vedem pe Mântuitorul Iisus Hristos preocupat să înlocuiască învățăturile greșite sau să ofere o explicație clară a unor versete greșit interpretate ca rezultat al unei înțelegeri greșite a gândurilor lui Dumnezeu. Toate acestea au avut loc din cauza păcatului care a pătruns în sufletul și viața omului sub toate aspectele.

Dumnezeu a locuit în mijlocul poporului Său, a împărtășit toate greutatea conașionalilor Săi și S-a manifestat ca Rege și Mântuitor și ca vindecător al tuturor bolilor.

Noua Creație în Hristos se află într-o relație unică și specială cu Isus Hristos. Dumnezeu S-a arătat în trup și a locuit printre noi. Noua Creație dă un sens diferit multor lucruri din viață; teza prezintă sensul suferinței ca exemplu al acestei schimbări în psihologia omenirii. Apostolii și discipolii lui Hristos împreună cu toți creștinii au înțeles această schimbare și au vorbit despre ea, așa cum se arată în teză.

În capitolul cinci, teza prezintă viziunea Apostolului Pavel cu privire la Noua Creație, așa cum reiese din Epistolele către Corinteni, Galateni și Romani. De asemenea, este prezentată legătura dintre cuvintele și gândurile apostolului Pavel și alți profeți din Vechiul Testament, în special profetul Isaia. Ca fiu al Tării Sfinte, Apostolul Pavel a beneficiat de o educație puternic amprentată de valorile acestui popor, ceea ce înseamnă că a cunoscut Vechiul Testament, cuvintele profeților și învățăturile lor.

Teza dezvăluie modul în care această cunoaștere l-a influențat pe Sfântul Pavel și modul în care toate aceste cunoștințe de fond s-au pliat asupra noii experiențe a Sfântului Pavel, a noilor cunoștințe pe care le-a primit de la Domnul nostru Iisus Hristos și a primirii Harului Sfânt la botez.

Capitolele cinci, șase și șapte indică o mișcare spre obiectivul principal al vieții omului și încearcă să coreleze ideile din Vechiul Testament cu privire la Noua Creație cu

ideile și emoțiile pe care Apostolul Pavel le-a revărsat în scrisorile sale în timp ce se adresa celorlalți Apostoli cu privire la Noua Creație în Hristos și beneficiile sale.

Capitolul șase prezintă înstrăinarea de Dumnezeu, iar capitolul șapte este rezervat abordării relației de unire cu Dumnezeu. Aceasta este situația prin care a trecut omul încă de când primul om - Vechiul Adam a fost creat.

Teza abordează, de asemenea, subiectul înstrăinării omului de Dumnezeu ca urmare a păcatului său, ca fapt și realitate pe care omenirea o experimentează după căderea Vechiului Adam și a Evei. Această situație s-a schimbat după Întruparea lui Iisus Hristos; prin Domnul nostru Iisus Hristos, omul a primit posibilitatea de a se împăca cu Creatorul său - acum putem sta în relație cu Dumnezeu, este deschisă o cale Sfântă și am început un proces de cunoaștere a lui Dumnezeu. Relația dintre Dumnezeu și umanitate a fost reconstruită, astfel încât omul să-L poată cunoaște pe Dumnezeu cu ajutorul Harului Duhului Sfânt.

Capitolul opt este principalul capitol al acestei teze, prezentând „îndumnezeirea” drept obiectivul principal al omului de-a lungul vieții sale pe pământ, stare la care omul a fost menit să ajungă încă de când a fost creat în Eden și care a fost împlinită de către Noul Adam - în Isus Hristos. Astfel, Noua Creație în Hristos este îndumnezeită de către Hristos prin lucrarea Harului Duhului Sfânt. Pentru a atinge acest obiectiv, un om trece printr-un proces de transformare, un proces de schimbare care poate fi interpretat ca o dezbrăcare de „ceea ce este vechi” și „îmbrăcarea” în omul cel nou. Acest capitol descrie transformarea spirituală cu toate detaliile pentru a dovedi că Noua Creație în Hristos este îndumnezeită. În acest capitol, sunt descrise procesul și etapele prin care trece un om pentru a ajunge la îndumnezeire. Situațiile care duc la reînnoirea unui om în Hristos diferă de la caz la caz. Această transformare spirituală îl schimbă pe om, făcându-l să devină o creație nouă în Hristos, și anume să devină îndumnezeit în Hristos. Harul Duhului Sfânt lucrează în om, ajutându-l - în acord profund cu voința omului - să devină o prezență în lumina necreată și să ajungă la îndumnezeire.

Capitolul nouă prezintă misiunea Bisericii prin Sfintele Taine prin puterea Duhului Sfânt. Iisus Hristos a înființat Biserica înainte de a Se înălța la Ceruri în trupul Său îndumnezeit. Teza arată că misiunea Bisericii este de a atinge obiectivul principal, acela de a oferi mântuirea prin lucrarea Sfintei Treimi în tainele bisericii. Biserica este mijlocul prin care Hristos îl ajută pe om să ajungă la îndumnezeire. Acest capitol

prezintă Sfintele taine și puterea acestora de a-l face pe om să devină o creație nouă în Hristos și de a-l însoți până ajunge la îndumnezeire.

Ascetismul, este un model de viațuire care îl ajută pe om să își atingă menifre pentru care a fost creat, adică să ajungă la îndumnezeire. Nu există nicio îndoială că asceza nu este decât un model, o cale, printre alte căi, de a atinge acest înalt scop. Toți oamenii sunt chemați de Iisus Hristos să se mântuiască, nu numai cei care aleg asceza ca mod de viață.

În lucrare, asceza este prezentată ca o cale spirituală care îl ajută pe om să se îndumnezeiască. Cu toate acestea, există și puncte de vedere care susțin că fiecare om ar trebui să ducă un mod de viață asemănător vieții ascetice chiar dacă viețuiește în mijlocul lumii.